

Тамара Грујић¹

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди

ЗМАЈЕВА ПОЕЗИЈА ЗА ДЕЦУ И УСМЕНА ЕПСКА ПОЕЗИЈА

Сажетак: Рад се бави односом поезије за децу Јована Јовановића Змаја према усменој епској поезији, пошто Змај преузима форму, стих и образац усмене епске поезије. Анализирани су различити епски обрасци присутни у поезији за децу Јована Јовановића Змаја и пратило се њихово инкорпорирање и прилагођавање, како детету, тако и поезији српског романтизма, па и једном новом, грађанском и модерном погледу на свет. Фолклорни предлогачак уочава се у насловима Змајевих песама за децу, у формулативним почецима, мотивима, стилским средствима, у обликовању ликова, у елементима структуре и композиције.

Змај је на примеру песама за децу показао како усмена књижевност може да буде непресушни извор креативног и уметничког стварања за децу. Рад, такође, приказује да усмена традиција, преко Змајеве поезије за децу, живи у савременој књижевности за децу.

Кључне речи: Јован Јовановић Змај, усмена књижевност, усмена епска поезија, поезија за децу, пародија, мотиви, хумор, забава, дете, поучност.

Јован Јовановић Змај био је везан за народну традицију – „он је сав никао на нашем домаћем тлу“ (Лесковац 1958: 7), и свесно је посезао за народним песништвом и тражио инспирацију у овом непресушном врелу. Народна песма² му је узор, извор и модел за стварање модерног песништва. Својим песништвом успео је да оживи дух народне поезије и да јој тиме врати некадашњи значај, приближивши се народној поезији у мотивима и стилу, али и у метричким обрасцима, поступцима и жанровима.

Змај „се, моћније но ико после њега, обратио детињству свога народа“ (Данојлић 2004: 12), одредивши се за стваралачки пут у књижевности за децу који је водио преко усмене књижевности, јер

¹ gtamara@yubc.net

² Свесни смо двојства у употреби термина усмена и народна књижевност, али, с једне стране, посматрамо их као синониме – утолико што означавају исти феномен – али их користимо напоредно и као термине који тежиште стављају на различите аспекте овог феномена. Термин народна примеренији је добу у коме је Змај стварао, док термин усмена више одговара становиштима нашег времена; види: Марија, Клеут, *Народна књижевност – фрагменти скрипти*, Нови Сад, Филозофски факултет, 2006, стр. 3-7.

„без предавања млађима те би умотворине изгубиле нешто од смисла свог постојања“ (Данојлић 2004: 12).

У Змајевим песмама за децу највише су присутни рефлекси усмене лирске поезије и рефлекси кратких форми, а мање рефлекси усмене епске поезије и усмене прозе. У песмама за децу Змај доследно спроводи свој песнички принцип – поука наспрам забаве – те су и жанрови које преузима из усмене књижевности у тој функцији.

Велики је број Змајевих песама за децу у којима су заступљени фаунални мотиви, јер песме о животињама „на аутентичан начин захватају свет детињства, јер се ослањају на дубоку наклоност деце према животињама, као и на деčју склоност анимистичком мишљењу, у коме не само да се оживљава неживо него се и животиње антропоморфизују“ (Љуштановић 2009: 127). У Змајевим песмама о животињама главни актери су животиње, а настале су као рефлекс шаљиве народне песме о животињама, шаљиве народне приче о животињама, или басне, односно „фабуле“ (Радикић 2003: 64-67), а присутни су и рефлекси усмене епске поезије. Змајеве песме у којима су животиње главни јунаци, често су по темама и поступцима блиске шаљивим усменим песмама о животињама, као и усменим епским песмама, било као парафразирање појединих сегмената, или само алузија на одређени сегмент усмене епске поезије. Оне често посредно говоре о различитим односима у свету одраслих, помажући детету да се снађе у њему, а прожете су ведрим хумором и једноставношћу израза, као и усмене песме.

У Змајевим шаљивим песмама за децу са фауналним мотивима (*Мачак иде мишу у сватове* / 5, 201 ³; *За мачка су мишеви, а не роде* / 5, 362 /; *Страшило* / 6, 180), уочава се пародија на усмену епску поезију.

Песма *Мачак иде мишу у сватове* (5, 201) настала је по узору на шаљиве народне песме са мотивом животињске свадбе, као што су песме *Женидба врапца Подунавца* (Вујчић 2006: 88), *Зечева женидба* (Вујчић 2006: 92). Народне песме о животињама представљају „посебан круг шаљивих песама“ (Самарџија 2004: 35) у којима су животиње главни актери. Блиске су народним причама о животињама и баснама, али се разликују по одсуству алегоријског значења. Змајева песма почиње стиховима: *Женио се млади миш / У селу Шалали; / Водили су девојку, – / Мачка нису звали*. Почетак песме указује на женидбе из

³ Змајеве песме у овом раду наводе се према издању: *Сабрана дела Јована Јовановића Змаја I-XVI*, (приредио Јаша М. Продановић), Београд, Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон, 1933-1937. Због избегавања понављања, после навођења, првим бројем означава се број књиге у оквиру Змајевих *Сабраних дела*, а другим – број странице на којој је песма објављена.

епских народних песама⁴, међутим, реч је о пародији, јер „пародијска супротност достојанственој женидби остварује се управо наглашавањем неодговарајућих јунака“ (Самарџија 2004: 37). Змај уводи елементе хумора тако што се свадба одвија у животињском свету, а песник се поиграва и називом места где се свадба одржава. Уместо традиционалног топоса, Змај користи пародију, именујући место „Шалала“, што јасно указује на то да цео догађај представља неку врсту шале. Док се у народним песмама овог типа, јављају и шаљиви елементи свадбеног обреда (Караџић 1957: 95-144, 287-306, 313-318), (Латковић 1982: 162-166), (Недић 1976: 51-53), (Карановић 1996: 298-302): окупљање сватова (кум, прикумак, стари сват, девер), одлазак по девојку, код Змаја овај део не постоји, већ се одмах уводи мотив непријатеља. Елементи нонсенса присутни су у првој строфи, јер миш прави свадбу, а мачак није позван, али је ово, уједно и наговештај да се свадба неће завршити срећно, што песму приближава балади. Мачак стиже у сватове (*Мачак рекô: „Чекајте / И госта незвана!“ / У сонице упрегô / Четири зекана. / Па појури сватовски / По том путу белом, / У паради највећој, / С пародицом целом*), попут више силе – урока у песми *Женидба Милића барјактара* (Караџић 1969: 342), (*Стиже урок на коњу ђевојку*) и потпуно мења ток свадбе. До трагичног исхода није дошло јер је неко јавио сватовима (и то тада најмодернијим средством комуникације) да ће мачак доћи (*Али неко поручи / Мишу брзојавом: / „Сакрите се, сватови, / Не шал’те се главом!“*). Завршетак песме је исти као и у шаљивим народним песмама овог типа, мишеви су успели да побегну: *Мачак стиже прекасно, – / Јер за часак тили / Весели су сватови / Сви у рупи били*. Песма има и епилог: *„Многа љета“ чуло се / Све до зоре саме, / Из местанца сигурног, / Из рупине таме*. Из епилога се види колико су мишеви плашљиви, те се порука песме може поистоветити са народном изреком *Сакрити се у мишију рупу* (Вујчић 2006: 207). У шаљивој песми *Мачак иде мишу у сватове* Змај пародира епске народне песме са мотивом женидбе јунака, као и епске мотиве – „о незваном свату и о јунаку који касно стиже у бој“ (Радикић 2003: 152).

Пародијски поступак присутан је и у песми *За мачка су мишеви, а не роде* (5, 362), која доноси причу о мачку који страда због жеље за храном, јер уместо да лови мишеве, он размишља о младунцима роде (*„Ал’ су лепе животиње роде, – / Не маторе него оне мале!“*). Песма је заснована на сукобу мачка и роде, те „у тематској и стилској равни се јасно распознаје епски образац деформисан пародијским поступком“ (Радикић 2003: 87). Мачково шетање по крову „има

⁴ *Женидба Душанова, Женидба краља Вукашина, Женидба Марка Краљевића, Женидба Ђурђа Смедеревца, Женидба Максима Црнојевића, Женидба Милића барјактара, Женидба Стојана Јанковића, Женидба Јова Будимлије, Женидба од Задра Тодора...*

функцију изазова“ (Самарџија 2004: 47): *Оде, дође, – по крову се шета. / А то старој роди додијало; / Дугим кљуном ухвати га за реп: / „Путуј доле ти, несита хало. / Попнеш ли се још једаред амо, / Онда ћу те, – ја већ знадем шта ћу.“* Рода се припрема за мегдан, тако што одлази оштрачу: *„Кљун ми оштри, нек све искре скачу!“*, што представља „урнебесну пародију Марковог обраћања Новаку ковачу у познатој епској песми“ (Радикић 2003: 87). Након тога следи мегдан „епских витезова“ (Самарџија 2004: 39): *Другог дана ето опет мачка / Па по крову кези се и мази. / Рода јурну с наоштреним кљуном / Па га – пробураси.* На крају песме, побеђује јунаштво, односно родина жеља да одбрани младунце, а непријатељ се сурово кажњава. Песма *За мачка су мишеви, а не роде* представља вешто „поигравање са епским обрасцем“ (Самарџија 2004: 51), које је јасно усмерено према исмевању слабости и недоличних поступака.

Да су зечеви плашљиви, песник показује и у песми *Страшило* (6, 180), јер се зечеви плаше и страшила. Песма почиње словенском антитезом (*Мили Боже, шта то бити може, / Или грми ил’ се земља тресе, / Пак се руше зечији конаци, / Пак ти беже зечији јунаци, / Старо тамо, а младо овамо. / Нити грми нит’ се земља тресе, / Већ ено га чуда некаквога*), чија „је функција да на почетку народне песме произведе утисак, да заинтересује за збивања, да својим противречним поредбено-антитетичким значењем наговести причу достојну пажње“ (Клеут 2006: 39), (Самарџија 2007: 162-173) као што је мегдан, или свадба у епским народним песмама. Међутим, песма приказује зечеве како беже по пољу (*Посред лепа поља купусова*), јер су се уплашили страшила: *Беж’те, зеци, (то вам је у крви), / Страшно ј’ чудо, и име му страшно, / Страшилом га називају људи. / Две му ноге у тло укопане, / Две му руке до две суве гране...* Оваква слика изазива смех, а „смех се шири управо из тих пукотина насталих у судару стилизације и изабраног предмета опевања – подсмеха“ (Самарџија 2004: 39). Песма представља пародију на епске народне песме, јер тема песме не одговара епској техници приповедања, али, у исто време, песникова „иронијска жаока“ (Самарџија 2004: 44) усмерена је према зечевима и њиховој препознатљивој особини. Песма се приближава епској песми и по несиметричном десетерцу. Композициони поступак на почетку песме у функцији је појачавања иронијског ефекта. Песма се завршава кратким описом догађаја: *Ветар душе пак страшило њија, / А страшиљивци мисле да их вија.*

У Змајевим песмама шаљивог карактера жанрови усмене књижевности често се преплићу и у функцији су забаве – песме о животињама и басне стапају се са епским народним песмама. Комбиновање различитих жанрова доприноси уверљивости и оживљавању песничке слике, са циљем да се дете што више заинтересује за одређену тему или поступак јунака.

У песми *Мали бој на Косову* (6, 60) Змај приказује две групе ученика – две војске, које су се сукобиле и бију прави мали „косовски бој“. Песма представља пародију на епске народне песме, јер је „у епском патосу представљена (...) тривијална свакодневица“ (Самарџија 2004: 39). Поступак пародије уочава се већ у уводној формули – непотпуној словенској антитези – која почиње негацијом и која је у функцији да заинтересује за збивања која ће уследити. Затим следи каталог јунака: кнез Лазар (*Јесте кнеже, ал' кнежине нема*), цар Мурат (*Тог Мурата зову још и Мрата*), Југ-Богдан и Југовићи (*Да ј' још седам, девет би их било*), Милош, Страхиња, Краљевић Марко, Реља Крилатица. „Новак Ковач“ постаје „Новак столар“, који кује сабље *да им нема пара, (...) Од сабаља искаче иверје*. „Јунаци“, њихово оружје и поступци се карикирају“ (Радикић 2003: 153), а Змај „с нескривеним дивљењем гради своје јунаке, чије подвиге и страдања публика прати са усхићењем“ (Самарџија 2004: 39), доводећи епски догађај „на ниво лакрдије и дечје игре“ (Радикић 2003: 153). И у другом делу песме задржава се пародичан тон и уместо гласника стиже „Тоша књигоноша“ и уместо „књиге“, доноси часопис *Невен*. Деца прекидају са „косовским бојем“, мире се и окупљају око *Невена: Сва се војска у једно створила, / Једно уво и у једно око, / Једно грло, једно срце српско. / Једно уво слуша песме красне, / Једно око гледа слике дивне, / Једно грло довикује гласно, / Јесно срце у радости куца, / И осећа да је само једно, / И за једним тек да само бије*. Анафорским понављањем са рефлексивном интонацијом, песник нарочито истиче значај јединства будућег нараштаја, који ће бити национално свестан и спреман да се бори за свој народ. Последњи део песме снажно се окреће реалности, позивајући на слогу и јединство народа различитих вера. Пародијски поступак у функцији је васпитања најмањих читалаца, јер се њиме „заговара (...) слога и сарадња међу учесницима дечјег 'косовског боја'“ (Радикић 2003: 153), што је и основна идеја поетике романтизма.

Песма *Јојина нагла радост* (5, 123) почиње словенском антитезом, садржи епску нарацију, испевана је у епском десетерцу и обилује великим бројем дигресија и епских понављања, али не приказује важан догађај, већ један моменат из ђачког живота – просипање мастила на домаћи задатак. Приказивање таквог догађаја није примерено епској техници приповедања, те песма *Јојина нагла радост* представља мање успешну Змајеву песму насталу по узору на усмену епску поезију. Епска техника приповедања (анафорска понављања, стални епитети) заступљена је и у песми *Пакосник* (5, 55), али не у целој песми, већ само спорадично „да би се изазвало сажаљење према жабама као својеврсним заточеницима и утицало на промену дечјег односа према њима“ (Радикић 2003: 86).

Змајев мали читалац треба да иде у школу и учи, не сме да се плаши мрака (*Страшљивац* / 5, 10) и треба да буде довољно храбар да узјаше и Маркова Шарца (*Хвалиша* / 5, 244). Никако не треба да буде „материна маза“, „Лењи Гаша“, или „Пура-Моца“, јер „тај никад неће бити Србин и јунак“. Прототип доброг детета за Змаја јесте дечак Милош – оличење српства – здрав, издржљив, скроман, лепо васпитан, који с правом носи „лепо српско име“ – име српског ратника – *Јер србинство чека / Обилиће нове (То вам је тај* / 5, 191). У песми се „идеја патриотизма посредује преко упућивања на историјску симболику мита о Обилићу“ (Радикић 2003: 70), јер је Милош Обилић својим јунаштвом показао да „живети људски живот значи и бити спреман на умирање – а то је она крајња песничка, како национална тако и лична, порука косовског мита“ (Кољевић 1974: 167). Песмом *У лепом кругу* (7, 133) Змај је објединио све особине младог нараштаја: доброту, искреност, слогу, љубав: *У вами је семе цвета / Кој’ нам треба свима, / За које се стара клетва / Косовска не прима*. У младима песник види нову снагу и енергију, који ће српски род сложено повести у будућност. Главни мотив у песми *Мало коло* (6, 208) је слога: *Лепа слога, љубав братска / Српско коло ствара, / Коло, коло, мило коло, / Игро наша стара*. Змај посматра слогу као основ српства, али и као предуслов за његов опстанак, те најмлађе читаоце и васпитава у том духу.

У духу романтизма испевана је и песма *Памтите децо* (7, 60). Песник проговара о слободи, позивајући се на косовске јунаке (*Јер отад се Вуче / Невером назвао, / Откако је Милош / На Косову пао*), који треба да буду узор сваком младом нараштају. Величање јунака и васпитање у патриотском духу, тема је и песме *Јест, богами, згодно* (5, 275): *О Душану цару, / Српског оца сину, / Који српску славу / Диже у висину*, јер таква песма даје детету изузетну снагу.

У песми *Око старе мајке* (6, 165) бака прича деци приче и дочарава и атмосферу у којој се причају приче. То су приче које су и њој причали у детињству, што указује на то да су такве приче старе и да се преносе „с колена на колена“. Да се на такав начин преносе *приче старих бака* (*Песма о Максиму* / 5, 40), нарочито се потврђује у трећој строфи: *Те ће приче сада деца / Да у своје душе приме, / Да имају своју децу / Забављати кадгод чиме*. Змај ове приче пореди са песмама које певају гуслари – са епским народним песмама⁵ (*Слушају се ове приче / Ка̂ и гуслар кад загуди, – / Такве приче, ка̂ и песме, / Дуже трају него*

⁵ Змај предност даје епским народним песмама (*Узб̂ деда свог унука, / Метн̂’о га на крило, / Па уз гусле певао му / Што је негда било. / Певао му српску славу / И српске јунаке, / Певао му љуте битке, / Муке свакојаке. / Дед и унук* / 7, 57), јер оне величају националну прошлост (*Нек нам прошлост наук даде / Нек нас прошлост осоколи / Соколи* / 7, 94).

људи)⁶, те се закључује да се таква дела воле, памте и преносе са генерације на генерацију. Песма *Око старе мајке* представља сажетак традицијског живота народне песме и приче, али и потврду да се свака генерација васпитава у духу традиционалног наслеђа. Змај сматра да на лепоти народне поезије треба да се васпитавају будући нараштаји, јер она је за њега душа српског народа, симбол и оличење српства. О српским народним песмама Змај говори као о нечему што је потпуно српско, па самим тим и драго; у њима је саздан један мали свет – „јер је у њему све што Србина Србином чини, у њему је прошлост, садашњост и будућност српска“ (Јовановић 1969: 405).

Смех и хумор, присутни су у српској народној традицији, у причама и песмама које су говорене деци, „а Јован Јовановић Змај се наслањао на ту традицију и градио је свој смех и хумор у поезији и прозним записима за децу“ (Марковић 2003: 141). Ипак, Змајева поезија, и поред наглашене дидактичности, јесте допадљива и забавна и у њој преовладавају елементи хумора и игре. Чак и у песмама у којима преовладава озбиљан тон, Змај уноси елементе хумора, који индиректно упућују на поуку. Марковић код Змаја препознаје одређене видове хумора који ће се касније развити у савременој књижевности за децу, а то су: досетка, доскочица и виц или каква каламбурска заплетеност која је врцава асоцијацијама. У Змајевим шаљивим песмама за децу присутни су рефлексии шаљивих народних прича и песама, лагарија, басни и епских народних песама. Фолклорни предложак уочава се у насловима Змајевих песама за децу, у формулативним почецима, мотивима, стилским средствима, у обликовању ликова, стиху, у елементима структуре и композиције. Уочава се елиптичност израза, народна фразеологија, колоквијалност и дијалектизми, одступање од књижевних и језичких стандардних форми. Чест поступак јесте и парафразирање појединих сегмената, или само алузија на одређени сегмент усмене књижевности.

У Змајевом песничком опусу за најмлађе уочавају се песме које представљају имитацију усмених творевина, писање „на народну“, које за тему имају националну прошлост (величање јунака и њихових подвига) и потпуно су испеване у духу романтизма. У песмама са родољубивим мотивима доминантан је мотив слоге и јединства српског народа, а све са жељом да се стигне до слободе. У оваквим песмама доминира епски тон који подсећа на усмену епску поезију. Змајеве песме за децу са темом из националне прошлости садрже „широк програм свога и уопште романтичарског певања“ (Миљинчевић 1983: 219), али оне „остају више као племенита хроника о једном

⁶ Тако песма гусларова / Кроз детињу душу сјаје, / Па је шири, крепи, зрева, / Буди српске осећаје (Гуслар и деца / 7, 99); Народне су песме њима тако миле / Да се никад с њима не би раставиле (Ранка и Десанка / 6, 232).

времену него као узбудљив и поетски жив докуменат“ (Милинчевић 1983: 222). Такве песме не могу да испуне основне потребе деце као читалаца, јер у њима нема игре и забаве. Оне пружају могућност идентификације са јунацима, враћање у време „епских витезова“ (Марко Краљевић, Милош Обилић, кнез Лазар...), али и контрастирања прошлог и садашњег времена.

Током рада показало се „колико је тешко Змајеву поезију тумачити једним кључем, једном поетиком“ (Павловић 1979: 151), јер се у његовом песништву, а нарочито песништву за децу, преплићу „народњачки принцип, романтични и рационалистичко-дидактички“ (Павловић 1979: 151). У песмама за децу, Змај се првенствено ослања на усмену књижевност, уносећи елементе времена у ком је живео и романтичарске поетике. У његовим песмама за децу које су настале по узору на усмену епску поезију, уочава се „одређен артистички, стилски напор да се елементи народне поезије уграде у ткиво писаног текста (...), неки пут тај стваралачки маневар даје сасвим нове и неочекиване резултате, а други пут остаје само као површан додир“ (Павловић 1979: 151), те је понекад естетски смисао песме занемарен у односу на васпитно-образовни. Такав песнички поступак у функцији је васпитања, а васпитавати „значи одсечно именовати вредности и постављати их пред децу“ (Љуштановић 2004: 26), јер деца „морају бити подучавана и васпитавана“ (Љуштановић 2004: 27), а то је и основна функција Змајевог песничког стварања за најмлађе.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Вујчић, Никола. *Српска народна књижевност за децу*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2006.
2. Данојлић, Милован. „Један век дечје књижевности“ у *Наивна песма*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 2004, стр. 3-38.
3. Јовановић, Јован Змај. „Српске народне песме“ у *Проза, Одабрана дела*, у редакцији Младена Лесковца, књига VIII, (приредио Божидар Ковачек), Нови Сад, Матица српска, 1969, стр. 405-411.
4. Карановић, Зоја. „Архајски корени српске усмене лирске поезије“ у *Антологија српске лирске усмене поезије*, (приредила Зоја Карановић), Нови Сад, Светови, 1996, стр. 251-309.
5. Карацић, Вук Стефановић. *Српске народне пјесме, Књига трећа у којој су пјесме јуначке средњијех времена*, Београд, Нолит, 1969.
6. Карацић, Вук Стефановић. *Живот и обичаји народа српског*, Београд, Српска књижевна задруга, коло L, књига 340, 1957.
7. Клеут, Марија. *Народна књижевност – фрагменти скрипти*, Нови Сад, Филозофски факултет, 2006.
8. Кољевић, Светозар. *Наш јуначки еп*, Београд, Нолит, 1974.
9. Латковић, Видо. *Народна књижевност I*, Београд, Научна књига, 1982.
10. Лесковац, Младен. „Јован Јовановић Змај“ у Јован Јовановић Змај,

Песме, (приредио Младен Лесковац), Нови Сад – Београд, Матица српска, Српска књижевна задруга, 1958, стр. 7-36.

11. Љуштановић, Јован. „Књижевност за децу и мит“ у *Црвенкапа грицка вука. Студије и есеји о књижевности за децу*, Нови Сад, ДОО Дневник – новине и часописи, Змајеве дечје игре, 2004, стр. 7-31.

12. Љуштановић, Јован. *Брисање лава*, Нови Сад, Дневник, 2009.

13. Марковић, Слободан Ж. „Хумор у књижевности за децу“ у *Записи о књижевности за децу III*, Београд, Београдска књига, 2003, стр. 138-142.

14. Милинчевић, Васо. „Змајево вишегласје“. *Књижевност и језик*, год. XXX, Београд, (1983): стр. 219-229.

15. Недић, Владан. *О усменом песничтву*, (приредио Мирослав Пантић), Београд, Српска књижевна задруга, коло LXIX, књига 462, 1976.

16. Павловић, Миодраг. „О тумачењу Змајевих песама“, *Ништителји и свадбари*, Београд, БИГЗ, 1979, стр. 143-157.

17. Радикић, Василије. *Змајево песничтво за децу*, Нови Сад, Змајеве дечје игре, 2003.

18. *Сабрана дела Јована Јовановића Змаја I-XVI*, (приредио Јаша М. Продановић), Београд, Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон, 1933-1937.

19. Самарџија, Снежана. *Пародија у усменој књижевности*, Београд, Народна књига – Алфа, 2004.

20. Самарџија, Снежана. *Увод у усмену књижевност*, Београд, Народна књига – Алфа, 2007.

21. Чаленић, Момир. *Сео цар на кантар*, *Народна књижевност за децу*, Београд, Научна књига, 1972.

Tamara Grujić

ZMAJ'S POETRY FOR CHILDREN AND ORAL EPIC POETRY

Summary

This work deals with Jovan Jovanović Zmaj's poetry for children and its connection with oral epic poetry, as Zmaj takes his form, line and shape from oral epic poetry. Various epic forms which are present in Jovan Jovanović Zmaj's poetry for children were analyzed and their incorporation and adjustment not only for children, but for the poetry of Serbian Romanticism and for a new bourgeois world view were studied. The folk template in Zmaj's poetry for children can be seen in the titles, in the beginnings, motifs, stylistic devices, characterization, elements of structure and composition.

Zmaj's poems for children show how oral literature can be an inexhaustible source of creative and artistic work for children. This paper also demonstrates that the oral tradition is present in contemporary literature for children with the help of Zmaj's poetry for children.

